

Klassenmanagement in de lerarenopleiding Symposium Velon 2024

Dr. Monique Nelen - Hogeschool Windesheim

Dr. Tom Adams - Fontys Lerarenopleiding Tilburg

Voorzitter: dr. Bob Koster

Discussiant: Bruno Oldeboom

Symposium

- ▶ Centrale vraag: wat, waar, wanneer en op welke wijze wordt klassenmanagement aangeboden in de lerarenopleiding en op de leerwerkplek?
- ▶ Vragen aan het publiek:
 - ▶ Is er een volgorde van belangrijkheid van de verschillende thema's?
 - ▶ Wat zijn jullie ervaringen?
 - ▶ Wat kan beter of anders? (ook waar: instituut / werkplek) en wat is daarvoor nodig?
 - ▶ Ook kijkend naar type leerders (bijv. zij-instroom) en initiële opleiding en inductie fase.

Eerste deel van onderzoek: In kaart brengen van de aandacht voor klassenmanagement in theoretische bronnen, het curriculum van de lerarenopleiding en het aanbod op de werkplek

- Theorie: analyse thema's in hoofdstukken *Handbook of Classroom Management* (edities 2006 & 2015);
- Curriculum: analyse van alle cursussen / modules in het formele curriculum van de lerarenopleiding;
- Aanbod werkplek: interviews met 6 opleiders van een netwerk van AOS.

Studie 1: In kaart brengen van de aandacht voor klassenmanagement in theoretische bronnen, het curriculum van de lerarenopleiding en het aanbod op de werkplek

Component (Evertson & Weinstein, 2006)	Theorie	Curriculum	Opleiders	Voorbeelden
(1) Relatie creëren met en tussen leerlingen	X	X	X	Interpersoonlijk lerarengedrag, (non-)verbale communicatie, contact maken.
(2) Productief leerklimaat creëren		X		Organisatie in de klas, bedenken en uitvoeren van activiteiten en werkvormen (differentiëren), leerlingen uitdagen met lesstof.
(3) Veilig klimaat creëren in de klas				Leef- en leerklimaat, regels, duidelijkheid, rust, overzicht
(4) Ontwikkeling van sociale vaardigheden en zelfregulatie ondersteunen	X		X	Preventieve maatregelen om gewenst leerlingengedrag te bevorderen. Pedagogische ondersteuning op emotioneel- en gedragsniveau. Begeleiden van leerprocessen (leren leren).
(5) Optreden bij gedrags- of ordeproblematiek	X		X	Reactieve maatregelen om ongewenst leerlingengedrag bij te sturen. Schoolbrede afspraken en ondersteuning?

Klassenmanagement en gedragsvraagstukken in de opleiding voor zij-instromers: een pilot

VELON 12-3-2024

Monique Nelen & Martijn Willemse & Sui Lin Goei

Regieorgaan



SIA

Vragen

- Wat zijn alternatieve manieren om a.s. leraren te leren omgaan met klassenmanagement en gedragsvraagstukken?
- Welke aanpassingen in het curriculum zijn nodig voor zij-instromers?
- Er is veel aandacht voor relatievorming en productief leerklimaat (punten 1 en 2). In hoeverre komen punten 3 (veilig klimaat), 4 (sociale en zelfregulatievaardigheden aanleren) en 5 (reageren op probleemgedrag) op actieve wijze aan bod in het curriculum?



Postdoc (2022-2025)

Doel: zij-instromers in het beroep van leraar basisonderwijs ondersteunen bij klassenmanagement en gedragsvraagstukken

1. Literature review: kenmerken opleiding zij-instromers?
 2. Pilot Lesson Study Gedrag (LS-G)
 - met opleiders pabo (n = 5)
 - 10 groepen zij-instromers (n = 40)
 - 8 bijeenkomsten
 - o.l.v procesbegeleider
- Onderdeel van 3 studies naar LS-G van Lectoraat



Kenmerken zij-instromers (Baeten & Meeus, 2016)

- Ouder
- Sterke intrinsieke motivatie & werkethiek
- Breed palet aan kennis en vaardigheden
- Zelfsturend & autonoom
- Toepassingsgerichte houding
- Belasting is hoog: overleefstand



Review: belangrijk voor de opleiding

- (H)erken competenties: leg een link tussen oud & nieuw beroep/identiteit
- Opleiding op maat; flexibel programma
- Differentieer in opleiding & ondersteun naar behoefte
- Klassenmanagement aan het begin van de opleiding
- Zelfsturing + peer support (f2f+online) + PLC
- Laat werkwijzen/aanpakken uitproberen en hierop reflecteren
- Praktijk als startpunt: transfer theorie – praktijk
- Demonstratie lessen + samen voorbereiden
- Samenwerking school - opleiding
- Ervaren mentor id school (emotioneel + instructie + klassenmanagement)
- Zij-instromers leren door te doen, observatie, reflectie: co-constructie met collega's & opleiding



Uitdagingen zij-instromers

- Zelfde uitdagingen als voltijd studenten, maar maken zich er meer druk om (betreft vooral lesgeef vaardigheden, minder omgaan met anderen)
 - Klassenmanagement
 - Tijd indelen (papierwerk, extra vergaderingen, voorbereiden)
 - Lesgeef vaardigheden: lesplanning, inhoud, activeren IIn, differentiatie
 - Omgaan met ongemotiveerde IIn
 - Ouderbetrokkenheid
- Relatie mentor
- Hun status als nieuweling
- Persoonlijke uitdagingen
- Stimuleer diep leren: versterk theorie - praktijk
 - Leren van anderen
 - Trucjes toepassen
 - Werkdruk



Lesson Study

- Professionaliseringsaanpak voor leraren
- Kleine leergemeenschappen van leraren
- Samen op een systematische manier “onderzoekslessen” ontwikkelen, geven, observeren, evalueren en bijstellen
- Cyclische proces
- Expliciet benoemen, evalueren en herzien welke reactie je verwacht van de voorbeeld leerlingen
- Meergelaagd model van ondersteuning
- Lectoraat Betekenisvolle en inclusieve leeromgevingen: 3 LS-G projecten

(Goei et al., 2021a; Goei et al., 2021b, Nelen et al., 2023)

1. Ophalen vragen

2. Identificeren lastige situaties.
Focus op de leerling

Uitvoeren bijgestelde
gedragsinterventie

Bijstellen gedragsinterventie

Ontwerpen
gedragsinterventie,
casusleerlingen, interviews
voorbereiden

Uitvoeren gedragsinterventie
Bevragen leerlingen
Opnames IC

Post-lesson discussie adhv
video opnames

Evalueren
proces



Eerste ervaringen

- Opleiders zoeken naar de vorm en opzet van de bijeenkomsten
- Waardevolle manier van leren
- Onderwerpen als: klaar om te leren, gedrag tijdens lesovergangen
- Gedragslessen als interventie
- Zij-instromers zijn enthousiast over deze vorm van leren
- Ervaren steun van elkaar en opleider
- Samen ontwerpen + beelden



Vragen?

- mjm.nelen@windesheim.nl

